

policijski propisi neovirani prehod po notranjem monarhije ščitijo in branijo; da torej brez trdnega suma popotnikov, naj bodo katerega koli stanú, ne sme ustavljati, da bi pokazali svoje potne izkaznice.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Pa le zopet prazno delo!

Početje Evropske diplomacije o zadevah na slovan-skem jugu nas je vedno zanimalo; že leto in dan sledimo s pazljivim očesom spletkarijam — ne, da bi pričakovali kakega pravega vspeha, ampak tako, kakor gledaš za kako kviško zagnano rečjo, ne, da bi včakal trenutka, kedaj bo v zraku se zgubila ali celó do solnca priletela, ampak le iz radovednosti, kdaj in kje bo zopet na zemljo padla in kaj se bo ž njo zgodilo: bo li razbila se sama ali pa naredila luknjo v tla?

Tako, in nič drugače smo gledali za Evropsko diplomacijo. Da ne bo nič opravila, to smo že prej dobro vedeli, kajti gozd se ne dá sekati s koso, niti skala razbiti z lesenim kijcem; vendar nas je gnala radovednost, kedaj bo diplomacija prišla do spoznanja, da se po njenih uzorih ne dá nič opraviti, in zato se lotila te reči na pravem koncu.

In glej! včakali smo ta čas, zdaj je diplomacija ondi, kjer je bila; oboji, Turki in kristijani, so odločno odgovorili, da ne marajo za posredovanje njeno, ker pod takimi pogoji, kakoršne jim je ona izdelala, ne morejo sklepati mirú, in ga tudi sklepali nikdar ne bodo. Med njimi ni boj skušanje z orožjem za to, kedo je močnejši, niti za kako denarno odškodbo, kakor jo je morala na pr. Avstrija l. 1866. Prusiji plačati, marveč ta boj je za vse, kar človek ima, namreč za pravice človeške, za vero in svobodo. Turek ne odjenja, dokler ne vrže „upornikov“ (kar so po njegovih in še drugih mislih tudi Srbi in Črnogorci), on ne stori mirú, dokler mu niso vsi „gjauri“ na milost ali nemilost izročeni, da ž njih lahko „škopo reže“ ali usnje dela. On je te misli, češ: „Dozdaj je smel „gjaur“ pri nas dihati in vodo piti, zdaj pa, ko s tem ni zadovoljen, bom ž njim ravnal strogo po koranu; če noče poturčiti se, bo zá-me delal ali pa glavo doli.“

O teh „dobrih“ Turških namenih so pa vsi — Srbi, Črnogorci in ustajniki — dobro podučeni, njim bi bil tedaj mir, kakoršnega jim diplomacija ponuja, toliko, kakor nova in to še hujša sužnost. Že ko so boj pričeli, bilo jim je geslo: zmaga ali pa smrt; gnal jih je duh slovanski, želja po svobodi človeku pristojni in popolno naveličanje dosedanjega trpljenja. Da bi toraj mir sklepali, dokler le še v kakem kotu vidijo kako nevarnost za-se, dokler marveč sami ne ponižajo Turka tako, da ne bo mogel jim več nevaren biti, ne bodo odložili orožja drugače, ako bi bili s silo k temu primorani.

Zdaj pa je vojna sreča, hvala Bogu, posebno zadnje dni tudi Srbom stanovitna, in ker so Turke precej hudo potolkli, se jim nič ne mudi, sklepati mirú. Odgovor Evropskim vladam je bil tedaj ta: „Dokler niso Turku podložni kristijani popolnoma osvobojeni njihovega jarma, to je, popolnoma ločeni od Turčije, se bodo ž njimi vred bojevali Srbi in Črnogorci do zadnje kapljice krvi.“

Ta odgovor je menda zmodril Evropsko diplomacijo; morda zdaj spozná, da pri teh narodih je njena modrost pri kraji, — da se je popolnoma zmotila ne poznaje pravih razmer med Turki in od njih odvisnimi Slovani. Zdaj je diplomacija zeló zmešana; ona sama ne vé prav, kako bi se te vrele kaše iznova lotila, ker

skonca ni vedela, da je tako vroča. Ob enem je namreč spoznala, da Turek, čeravno že na smrt bolan, vendar še brca in brca, in da, predno pogine, utegne še koga prav občutljivo zadeti. S kratka: zdaj je precej jasno to, da Turek, predno pogine, utegne nevaren biti še celó Evropi ali vsaj svojim bližnjim sosedom.

To sprevidi z nami vred na milijone ljudi, ki globekeje segajo z umom; Šuselkova „Reform“ na Dunaji na to nevarnost opozoruje z blizo temi-le besedami:

„Turki so še zmirom strašni in sicer ne samo za krščanske podložnike svoje, ampak tudi za sosedne države in za vso Evropo. Turški fanatizem utegne napraviti še strašen požar, ki bi ga konečno zadušili, al še le po strašnih potokih prelite krvi. Turki črtijo vse krščanske države, in če bi mogli, bi ravno tako razsajali po Evropi, kakor v preteklih časih, da bi se maščevali nad tistimi narodi, ki so njihovo divjanje vkrotili, in da bi po celem svetu razširili vero svojega preroka. Najhuje pa sovražijo Rusijo in Avstrijo. Rusiji očitajo, da so se kristijani na Turškem vzdignili le vsled vednega hujskanja Ruskega, Avstriji pa še niso odpustili, da se je nad njo razbila sila Turška. Turki so sicer preslabi, da bi se v vojski z Avstrijo nadjali zmage; a za grozovitosti so še zmirom dovolj močni, in predno bi bili pobiti, bi po deželah Avstrijskih razsajali ravno tako, kakor zdaj razsajajo v Bulgariji in Macedoniji, Bosni in Hercegovini. Turčija bi v takem boju sicer propadla, a pri propadu njenem bi se svet tako stresel, kakor se je stresal pri vstanovljenji. Čem bolj se tedaj vtrjuje Turčija, tem večja nevarnost žuga drugim državam; glavna skrb vseh, ki dobro hočejo človeštvu, in zlasti sosednim državam, če hočejo varovati podložnike svoje, mora biti obrnjena na to, da bo Turčije konec prej ko je mogoče!“

Mnogovrstne novice.

* Stanovitno lepo vreme prerokuje Dunajska vremenšnica po poročilih, ki so jej došla iz zahodnih in južnozahodnih krajev Evrope, kjer se počasi je začelo jasni in pritisek zraka začel enakomerno razdeljevati. Bog daj, da bi to letos le res bilo.

* Kdor dolgo živi, mnogo doživi. Papež Pij IX. mogel bi mnogo pripovedovati, kaj je doživel. Med drugim doživel je smrt 6 cesarjev in 18 kraljev. Cesarji so: Nikolaj I., Napoleon III., Maksimilijan (Mehikanski), Ferdinand, in dva turška sultana Abdul Medjid in Abdul Aziz. Kralji so: Ludovik Filip, Karol Albert, Friderik Viljem IV., Ludovik I., Maks II., Leopold I., Ferdinand II., Christian VIII., Friderik VII., Ernst Avgust, Otto, Viljem, kraljica Marija, Don Pedro V., Friderik Avgust, Ivan Nep., Oskar I., Karol XV. in Viljem Virtemberški.

* Starost še ni pamet. Berolinski časniki pripovedujejo jako interesantno dogodbo samoumora nekega starca. 80 let star invalid, ki je samo s pomočjo palice laziti mogel, utopil se je nedavno v jezeru Plötzen-see, samo zarad tega, ker je njegova nameravana nevesta, katera je zavoljo svojega obnašanja stala pod nadzorstvom policije, denar, ki ga jej je on dal, z vojaki in delavci zapravila en večer, in ga tako grdo ogoljufala.

Zabavno berilo.

Tri dni na Koroškem.

(O priliki Janežičeve svečanosti.)

(Dalje.)

Tako premišljeva, pa tudi glasno občudovaje ravnopravnost v Avstriji, ki se nam je zopet tu